

DIGITALE TYPOGRAFIE

VISUAL DESIGN LAB - CMD ROTTERDAM

Visual Lab vandaag:

WARM UP! Newspagina's onderzoeken

DEFINITIE. Responsive webdesign

DESIGN PRINCIPLES. Leesbaarheid

OPDRACHT Aanpassen, verbeteren, uitwerken

A long time ago, on a website far,
far away....

World Wide Web

The WorldWideWeb (W3) is a wide-area [hypermedia](#) information retrieval initiative aiming to give universal access to a large universe of documents.

Everything there is online about W3 is linked directly or indirectly to this document, including an [executive summary](#) of the project, [Mailing lists](#) , [Policy](#) , November's [W3 news](#) , [Frequently Asked Questions](#) .

[What's out there?](#)

Pointers to the world's online information, [subjects](#) , [W3 servers](#), etc.

[Help](#)

on the browser you are using

[Software Products](#)

A list of W3 project components and their current state. (e.g. [Line Mode](#) ,X11 [Viola](#) , [NeXTStep](#) , [Servers](#) , [Tools](#) ,[Mail robot](#) ,[Library](#))

[Technical](#)

Details of protocols, formats, program internals etc

[Bibliography](#)

Paper documentation on W3 and references.

[People](#)

A list of some people involved in the project.

[History](#)

A summary of the history of the project.

[How can I help ?](#)

If you would like to support the web..

[Getting code](#)

Getting the code by [anonymous FTP](#) , etc.

Responsive webdesign (RWD)

Wij hebben nu te maken met verschillende schermformaten en resoluties. Statische lay-outs en systeem lettertypen worden dynamische lay-outs en custom web lettertypen.

<https://ia.net/topics/responsive-typography>
<https://ia.net/topics/responsive-typography-the-basics>

[ive/2013/12/05/wat-je-moet-weten-over-responsive-webdesign/](https://www.youtube.com/watch?v=2013/12/05/wat-je-moet-weten-over-responsive-webdesign/)

Warm Up!

Onderzoek en **schets de layout** van één krant. Onderzoek deze op verschillende schermformaten, op desktop en mobiel formaat. Hoe verandert de hiërarchie van de verschillende modules?

Verandert **typografie** (fonts, corpsgrootte, regellengte, ..)? Is alles nog goed leesbaar?

[Telegraaf](#)

[Volkskrant](#)

[The Guardian](#)

15 min.

Responsive webdesign

... is een benadering van webdesign waarbij je streeft naar een optimale webervaring voor een breed scala aan apparaten (van desktop computerschermen tot mobiele telefoons).

Het ontwerp van een responsive website schaaft mee met de afmetingen van een scherm, zonder in te leveren op leesbaarheid van tekst of bruikbaarheid van de gebruikersinterface.

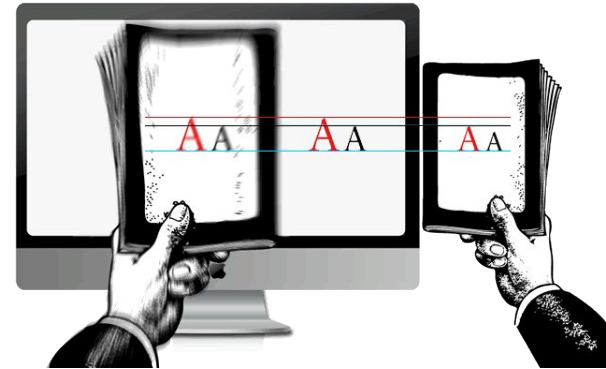
https://nl.wikipedia.org/wiki/Responsive_webdesign

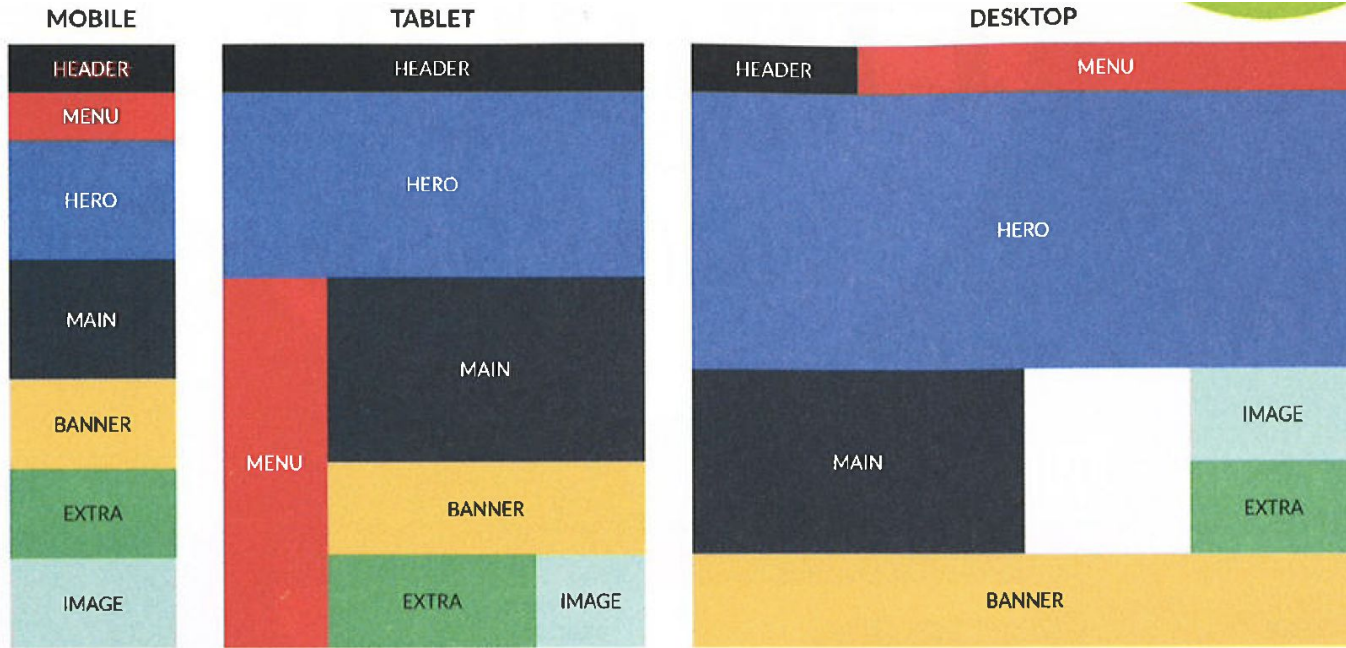
Responsive webdesign

Waar moet je op letten....

- Layout en hiërarchie
- Afbeeldingen
- Typografie
  - Lettertype kiezen
  - Lettergrootte en stijl
  - Regellengte en afbreken
  - Interlinie
- Kleurcontrast

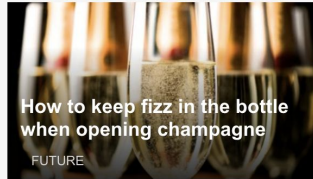

Lay-out

Welcome to BBC.com

Monday, 17 December

News

The massive CO2 emitter you may not know about

SCIENCE & ENVIRONMENT

'I gave myself two weeks to come up with a business idea'

BUSINESS

How to keep fizz in the bottle when opening champagne

FUTURE

The enduring appeal of the mysterious unicorn

CULTURE

News

Malaysia charges Goldman over 1MDB

- Home
- Blog
- The A-Z
- Subscribe
- About

LATEST POST

Sign up for our newsletter to receive the latest updates of the best recipes, recipes, and more. Alternatively you can also...

LET US INSPIRE YOU

Discover a recipe to be inspired by on the blog.

Learn more about...

Share your Food Sense

Submit your favorite recipes, become a contributor, or get interviewed

Home Blog The A-Z Contribute

Sign up for our newsletter to receive the latest updates of the best recipes, recipes, and more. Alternatively you can also...

Shrimp Recipe "The world should know this recipe..."

This shrimp recipe, while working for the ACLE, they came to see the operation of the food industry as a small light... The five stars... and eventually after...

04.04.2012 | Read >

How to Make Living Veg & No Recipes

My husband and I made this recipe for our first... and while we did all the steps we needed to see to be... I truly did like I could see the results...

04.04.2012 | Read >

Recipe: Veggie Sauté

Yesterday, my husband showed me how to... I'm excited to share his recipe for... with you. Now, it's all...

04.04.2012 | Read >

How to Make Living Veg & No Recipes

My husband and I made this recipe for our first... and while we did all the steps we needed to see to be... I truly did like I could see the results...

04.04.2012 | Read >

- Home
- Blog
- The A-Z
- Subscribe
- About

What's Cooking?

Browse our gallery for delicious recipes

Home Blog The A-Z Contribute

Sign up for our newsletter to receive the latest updates of the best recipes, recipes, and more. Alternatively you can also...

Shrimp Recipe "The world should know this recipe..."

This shrimp recipe, while working for the ACLE, they came to see the operation of the food industry as a small light... The five stars... and eventually after...

04.04.2012 | Read >

How to Make Living Veg & No Recipes

My husband and I made this recipe for our first... and while we did all the steps we needed to see to be... I truly did like I could see the results...

04.04.2012 | Read >

Recipe: Veggie Sauté

Yesterday, my husband showed me how to... I'm excited to share his recipe for... with you. Now, it's all...

04.04.2012 | Read >

How to Make Living Veg & No Recipes

My husband and I made this recipe for our first... and while we did all the steps we needed to see to be... I truly did like I could see the results...

04.04.2012 | Read >

Home Blog The A-Z Contribute

Sign up for our newsletter to receive the latest updates of the best recipes, recipes, and more. Alternatively you can also...

Shrimp Recipe "The world should know this recipe..."

This shrimp recipe, while working for the ACLE, they came to see the operation of the food industry as a small light... The five stars... and eventually after...

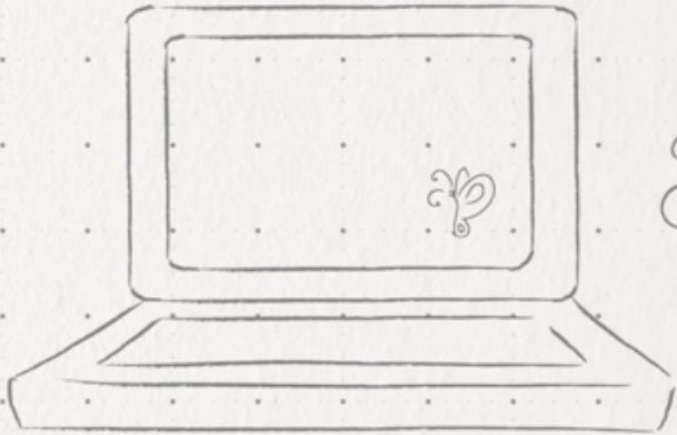
04.04.2012 | Read >

How to Make Living Veg & No Recipes

My husband and I made this recipe for our first... and while we did all the steps we needed to see to be... I truly did like I could see the results...

Afbeeldingen

1440px.

high density . 320px

320px

desktop 1280 (1180 active) Max size

DESOLVE *fine urban photography*

GALLERIES GEAR INTERACT SHOP

WE LOVE URBAN PHOTOGRAPHY

More than just a gallery, we believe in curating a growing collection of urban photography that captures the heart of the city. We have selected a gallery of your own. Welcome.

Our latest galleries

Philadelphia AUG 2011

Join us as we visit the city of brotherly love.

Chicago APRIL 2011

By wind, big shoulders. See a different side of Chicago.

New York JAN 2011

A little Christmas magic, Big Apple style.

Archived galleries

- Chicago
- Miami
- Denver
- Boston
- Los Angeles
- Chicagoland
- Dallas
- Pittsburgh
- Birmingham
- Cleveland
- Seattle

The month's content

Previous content

LOOKING FOR SOMETHING?

© 2011 © Desolve Inc.

tablet landscape 1024 (924 active) Min size

DESOLVE *fine urban photography*

GALLERIES GEAR INTERACT SHOP

WE LOVE URBAN PHOTOGRAPHY

More than just a gallery, we believe in curating a growing collection of urban photography that captures the heart of the city. We have selected a gallery of your own. Welcome.

Our latest galleries

Philadelphia AUG 2011

Join us as we visit the city of brotherly love.

Chicago APRIL 2011

By wind, big shoulders. See a different side of Chicago.

New York JAN 2011

A little Christmas magic, Big Apple style.

Archived galleries

- Chicago
- Miami
- Denver
- Boston
- Los Angeles
- Chicagoland
- Dallas
- Pittsburgh
- Birmingham
- Cleveland
- Seattle

The month's content

Previous content

LOOKING FOR SOMETHING?

© 2011 © Desolve Inc.

tablet portrait 768 (729.6 active) 95% (min size 481px)

DESOLVE

GALLERIES GEAR INTERACT SHOP

WE LOVE URBAN PHOTOGRAPHY

More than just a gallery, we believe in curating a growing collection of urban photography that captures the heart of the city. We have selected a gallery of your own. Welcome.

Our latest galleries

Philadelphia AUG 2011

Join us as we visit the city of brotherly love.

Chicago APRIL 2011

By wind, big shoulders. See a different side of Chicago.

New York JAN 2011

A little Christmas magic, Big Apple style.

Archived galleries

Chicago

The month's content

Previous content

LOOKING FOR SOMETHING?

© 2011 © Desolve Inc.

smartphone 320 (288 active) 90%

DESOLVE

GALLERIES GEAR INTERACT SHOP

WE LOVE URBAN PHOTOGRAPHY

More than just a gallery, we believe in curating a growing collection of urban photography that captures the heart of the city. We have selected a gallery of your own. Welcome.

Our latest galleries

Philadelphia AUG 2011

Join us as we visit the city of brotherly love.

Chicago APRIL 2011

By wind, big shoulders. See a different side of Chicago.

New York JAN 2011

A little Christmas magic, Big Apple style.

Archived galleries

Chicago

The month's content

Previous content

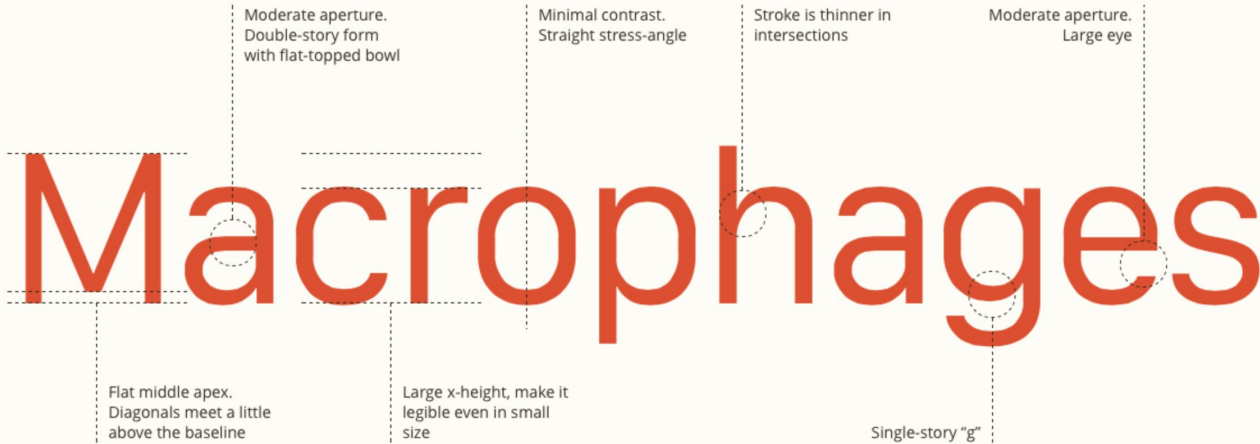

LOOKING FOR SOMETHING?

© 2011 © Desolve Inc.

Linked

Letterkeuze

Leesbaarheid is onder andere afhankelijk van de verhouding tussen hoofdletters en kleine letters. Bij San Francisco zijn de kleine letters ongeveer 75% van de hoogte van hoofdletters, wat ongebruikelijk groot is. De normale letters zijn daardoor naar verhouding iets groter dan bij andere lettertypes. Ook zitten er bij San Francisco bij letters zoals de e en a relatief grote openingen tussen het 'oog' (de opening van de letters).

The image shows the words "de lijnen" in a grey serif font. A light blue horizontal line, labeled "middellijn" in blue italics, passes through the middle of the lowercase letters. A dark red horizontal line, labeled "basislijn" in dark red italics, is positioned at the bottom of the lowercase letters. The vertical distance between these two lines represents the x-height of the font.

de lijnen

middellijn

basislijn

De x-hoogte bepaalt de grootte van de onderkast letters. De maat is gelijk aan de afstand van de basislijn tot de middenlijn.

Groote x-hoogte zorgt voor betere leesbaarheid bij kleine letters op het web.

Today's Paper

The Times in Print For November 15, 2018

THE FRONT PAGE | INTERNATIONAL | NATIONAL | OBITUARIES | EDITORIALS, OP-ED AND LETTERS | NEW YORK | BUSINESS DAY | SPORTS THURSDAY | THE ARTS | THURSDAY STYLES | MORE

The Front Page

Behind Prince Mohammed bin Salman's Rise, Two Loyal Enforcers

The killing of Jamal

Delay, Deny and Facebook's Leader Through Crisis

Russian meddling, data — the social network faces another. This is how Mark

"All the News That's Fit to Print"

The New York Times

NOVEMBER 15, 2018 WEDNESDAY OCTOBER 26, 2018

2,000 Dead: As Iraq Tours Stretch On, a Grim Mark

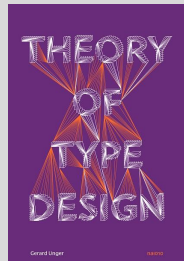

PHOTOGRAPH BY AP/WIDEWORLD
The bodies of two men were seen in a trench in Iraq on Tuesday. The bodies were found in a trench in Iraq on Tuesday. The bodies were found in a trench in Iraq on Tuesday. The bodies were found in a trench in Iraq on Tuesday.

IRAQI OFFICIALS DECLARE CHARTER HAS BEEN PASSED

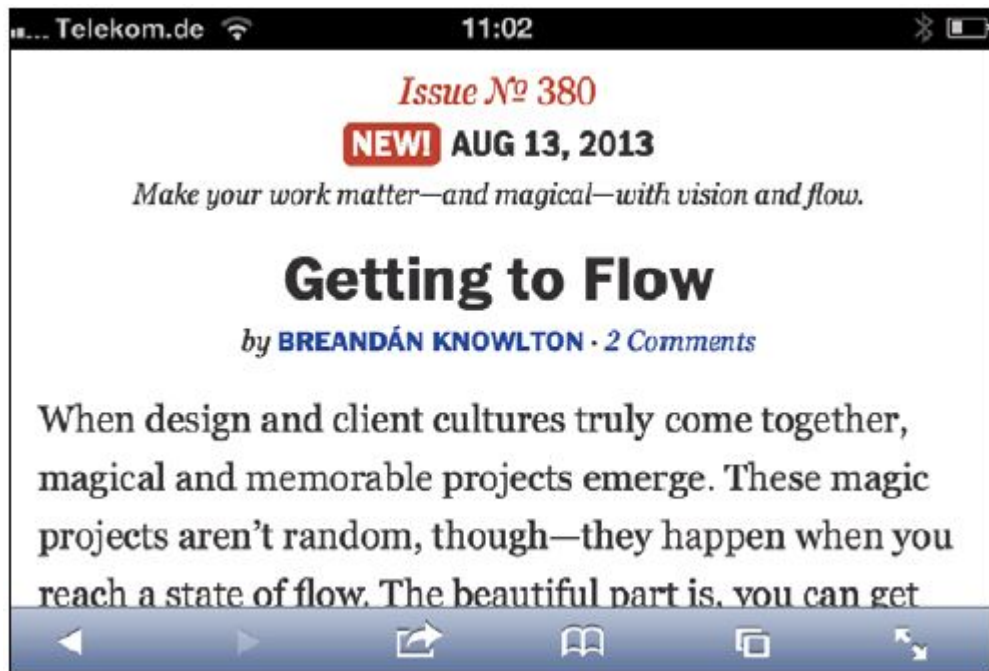
ONLY 2 PROVINCES VOTE IN Expanded Nationality Treaty in Almost Neglected by the Sunni Region

By J. MICHAEL SMITH
BAGHDAD, Iraq, July 10 — Iraq's parliament on Tuesday passed a controversial charter that would allow the government to strip citizenship from anyone who is not a citizen of Iraq. The move is seen as a major step toward resolving the long-standing dispute over the status of Iraq's Kurds and other minorities.

Op een beeldscherm schijnt licht door letters heen. Daar moet je rekening mee houden.

Neem *The New York Times*. Die krant is zo verstandig om online een veel bredere tekstletter te gebruiken dan op papier." *Gerard Unger*

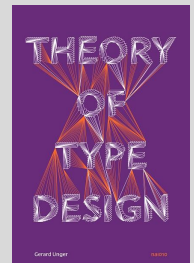

Portrait-modus: Georgia Pro Condensed
Landscape-modus: Georgia Pro

De standaardletter bij WhatsApp: Neue Helvetica (2010)

“Voor zo’n telefoonschermje is wel iets leesbaarder denkbaar dan deze letter. Kijk eens naar de e en de s. Dat zijn veel te gesloten lettervormen voor zo’n schermje.”
Gerard Unger

Typografie moet meer en meer variabel kunnen reageren. Bijvoorbeeld in horloges (kleinste gebieden), interfaces in auto's (verschillende lichtomstandigheden) of digitale displays van wasmachines (verschillende talen).

Corpsgrootte en lettertypestijlen moeten oneindig variabel zijn, variabele lettertypen moeten zich automatisch aanpassen aan de omgeving. Toekomstvisie is dat typografie niet alleen responsief moet zijn, maar ook moet leven.

Het idee van responsieve lettertypen is dat het lettertype er altijd hetzelfde uitziet en hetzelfde aanvoelt.

A. Nitti Light
iPad1/2
Good weight
for iPad 1/2
resolution

ALICE was beginning to
sister on the bank and
twice she had peeped in

B Nitti Light
iPad3
(Same as A
but looks
too thin)

ALICE was beginning to
sister on the bank and
twice she had peeped in

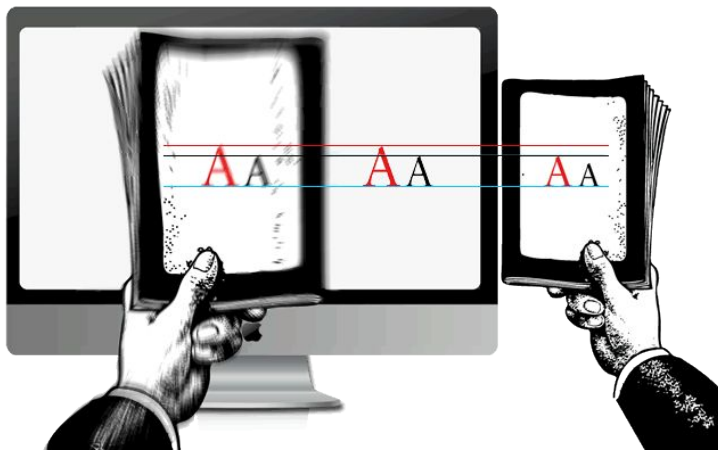
C. Nitti Light
Retina
optimized
(bolder than A
but looks the
same)

ALICE was beginning to
sister on the bank and
twice she had peeped in

Lettergrootte

Omdat een computer verder weg staat dan een boek moeten de letters groter zijn.

De grootte van een lettertype moet zich aanpassen aan de grootte van het scherm dat je op dat moment gebruikt. Je kunt het beste via media-queries per type scherm instellen wat de website moet laten zien.

[Responsive-font-size](#)

[Responsive-typography-the-basics](#)

Regellengte

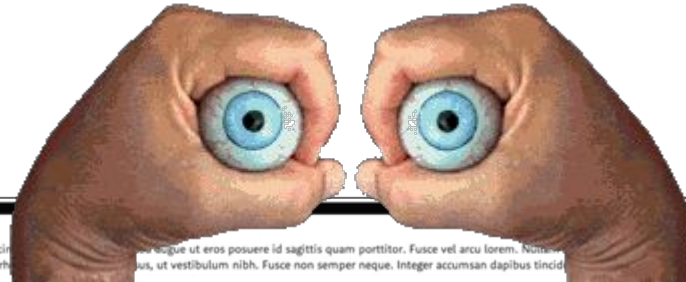
Om de regellengte aan te passen aan het scherm, verander je marge en corps voor een betere leesbaarheid. **45-75 karakters per regel** zijn het best leesbaar, variërend naar lettergrootte.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Vestibulum euismod augue ut eros posuere id sagittis quam porttitor. Fusce vel arcu lorem. Nullam sollicitudin scelerisque lectus et venenatis. Duis accumsan hendrerit ante ac consequat. Morbi varius enim in elit fringilla rhoncus. Fusce ac augue risus, ut vestibulum nibh. Fusce non semper neque. Integer accumsan dapibus tincidunt. Quisque volutpat porta odio consectetur aliquet. Sed egestas vehicula pharetra. Aliquam erat volutpat.

Duis eleifend mauris sit amet leo sagittis at fermentum urna sollicitudin. In ultricies suscipit metus eleifend aliquam. Aliquam neque dui, sodales nec aliquet vestibulum, tempor eu mauris. Duis eros nunc, euismod eu tempor sed, hendrerit vel nulla. Vestibulum mattis consectetur aliquam. Integer tellus massa, cursus eu ultricies sed, ultrices mattis nulla. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos.

Phasellus convallis tortor id urna porttitor viverra. Praesent molestie mollis dui in sodales. Curabitur nec ante a odio accumsan varius. Vestibulum quis arcu et purus pretium scelerisque. Quisque est elit, fermentum sed lobortis sed, suscipit vel sem. Proin et dolor risus. Mauris blandit facilisis ante, non laoreet lectus sagittis sit amet.

Cras dignissim velit commodo felis consequat ut luctus dui ornare. Suspendisse congue aliquet odio, id lacinia augue interdum ac. Ut accumsan velit eu enim varius molestie. Quisque porta hendrerit ipsum, et dapibus ipsum hendrerit sit amet. Praesent non mi id turpis auctor porta. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vitae est sit amet nunc fermentum laculis. Fusce aliquet mauris a purus placerat vulputate. Pellentesque posuere, nisi eu euismod varius, purus massa placerat mi, id suscipit lorem purus in est. Integer in purus elit, in interdum enim. Nam at ante at libero

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Vestibulum euismod augue ut eros posuere id sagittis quam porttitor. Fusce vel arcu lorem. Nullam sollicitudin scelerisque lectus et venenatis. Duis accumsan hendrerit ante ac consequat. Morbi varius enim in elit fringilla rhoncus. Fusce ac augue risus, ut vestibulum nibh. Fusce non semper neque. Integer accumsan dapibus tincidunt. Quisque volutpat porta odio consectetur aliquet. Sed egestas vehicula pharetra. Aliquam erat volutpat.

Duis eleifend mauris sit amet leo sagittis at fermentum urna sollicitudin. In ultricies suscipit metus eleifend aliquam. Aliquam neque dui, sodales nec aliquet vestibulum, tempor eu mauris. Duis eros nunc, euismod eu tempor sed, hendrerit vel nulla. Vestibulum mattis consectetur aliquam. Integer tellus massa, cursus eu ultricies sed, ultrices mattis nulla. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos.

Phasellus convallis tortor id urna porttitor viverra. Praesent molestie mollis dui in sodales. Curabitur nec ante a odio accumsan varius. Vestibulum quis arcu et purus pretium scelerisque. Quisque est elit, fermentum sed lobortis sed, suscipit vel sem. Proin et dolor risus. Mauris blandit facilisis ante, non laoreet lectus sagittis sit amet.

Cras dignissim velit commodo felis consequat ut luctus dui ornare. Suspendisse congue aliquet odio, id lacinia augue interdum ac. Ut accumsan velit eu enim varius molestie. Quisque porta hendrerit ipsum, et dapibus ipsum hendrerit sit amet. Praesent non mi id turpis auctor porta. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vitae est sit amet nunc fermentum laculis. Fusce aliquet mauris a purus placerat vulputate. Pellentesque posuere, nisi eu euismod varius, purus massa placerat mi, id suscipit lorem purus in est. Integer in purus elit, in interdum enim. Nam at ante at libero consectetur fringilla sit amet non enim. Aliquam commodo consequat neque ac dapibus.

Mauris quis ligula sem, a hendrerit purus. Quisque suscipit rutrum neque quis hendrerit. Integer et purus a dolor egestas mollis. Phasellus hendrerit sodales diam vel malesuada. Nullam vitae euismod ante. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Suspendisse eu massa enim, at facilisis sem. Aliquam eget sapien at ante luctus mattis. Cras luctus sollicitudin libero et consectetur.

Kies eerst het font voordat je de regellengte bepaalt.

Lettergrootte: 18

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Oxygen)

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Oxygen vet)

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Arial)

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Lora)

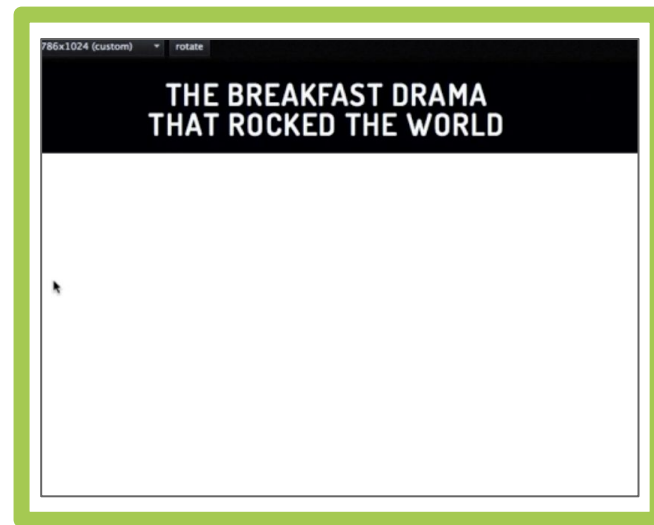
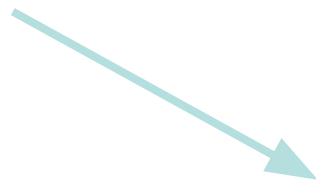
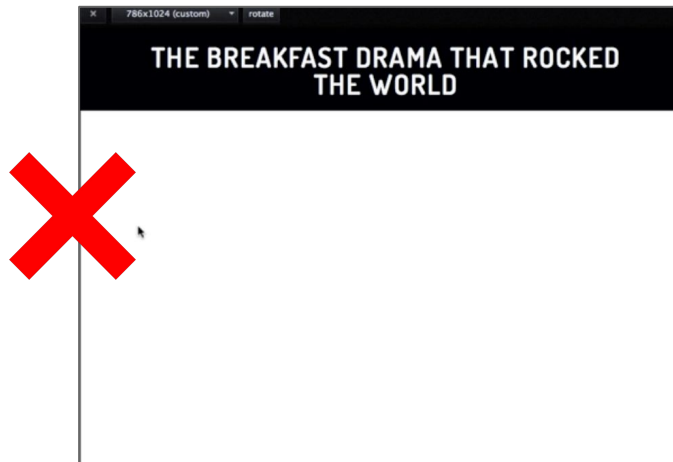
Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Georgia)

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Calibri)

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Oswald)

Verschillende lettertypes geven verschillende regellengtes. (Verdana)

Eventueel moet je titels op kleine schermen (of andersom) aanpassen:

Subscribe now and get a free tote. »

THE
NEW YORKER

Shop Sign in Q

News Culture Books Business & Tech Humor Cartoons Magazine Video Podcasts Archive Goings On [Subscribe](#)
[Subscribe](#)

DAILY COMMENT

THERESA MAY'S LAST-DITCH EFFORT TO SAVE HER BREXIT DEAL—AND HER GOVERNMENT

By Amy Davidson Sorkin November 15, 2018

THE
NEW YORKER

DAILY COMMENT

THERESA MAY'S LAST-DITCH EFFORT TO SAVE HER BREXIT DEAL—AND HER GOVERNMENT

By Amy Davidson Sorkin November 15, 2018

Speaking outside 10 Downing Street on Wednesday night, Theresa May said that her cabinet was collectively

<https://www.emerce.nl/content/uploads//2014/07/Pic-12.jpg>

Afbreken

Wild Animals I Have Known

By Ernest Thompson Seton

These stories are true. Although I have left the strict line of historical truth in many places, the animals in this book were all real characters. They lived the lives I have depicted, and showed the stamp of heroism and personality more strongly by far than it has been in the power of my pen to tell.

I believe that natural history has lost much by the vague general treatment that is so common. What satisfaction would be derived from a ten-page sketch of the habits and customs of Man? How much more profitable it would be to devote that space to the life of some one great man. This is the principle I have endeavored to apply to my animals. The real personality of the individual, and his view of life are my theme, rather than the ways of the race in general, as viewed by a casual and hostile human eye.

This may sound inconsistent in view of my having pieced together some of the characters, but that was made necessary by

Wild Animals I Have Known

By Ernest Thompson Seton

These stories are true. Although I have left the strict line of historical truth in many places, the animals in this book were all real characters. They lived the lives I have depicted, and showed the stamp of heroism and personality more strongly by far than it has been in the power of my pen to tell.

I believe that natural history has lost much by the vague general treatment that is so common. What satisfaction would be derived from a ten-page sketch of the habits and customs of Man? How much more profitable it would be to devote that space to the life of some one great man. This is the principle I have endeavored to apply to my animals. The real personality of the individual, and his view of life are my theme, rather than the ways of the race in general, as viewed by a casual and hostile human eye.

This may sound inconsistent in view of my having pieced together some of the characters, but that was made necessary by the frag-

Afbreken wordt op kleine schermen belangrijk.
Het past dan meer tekst op een scherm

Anatidaephobia is defined as a pervasive, irrational fear that one is being watched by a duck. The anatidaephobic individual fears that no matter where they are or what they are doing, a duck watches.

Anatidaephobia is de-

Weeskind

rived from the Greek word “anatidae”, meaning ducks, geese or swans and “phobos” meaning fear.

As with all phobias, the person coping with Anatidaephobia has experienced a trauma. This trauma most likely oc-

Hoerenjong

---

curred during childhood.

Perhaps the individual was intensely frightened by some species of water fowl. Of course, the Far Side comics did little to minimize the fear of being watched by a duck.

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd.

[Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd.

[Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd.

[Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd. [Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd. [Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd. [Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd.

[Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd.

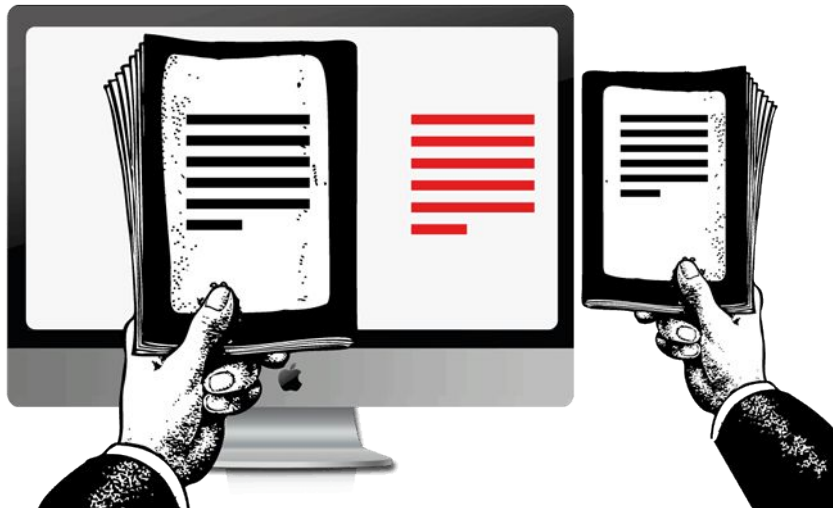
[Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

De tentoonstelling bevestigt slechts de grootheid van mijn vader, van wie, boven de bank in de woonkamer twee pastiches hangen, ondertekend met de naam Pissacco. Terwijl wij daarna onze auto zoeken, die is neergezet zonder acht te slaan op de straatnaam, klampt Parijs zich aan mij vast. De gevonden wagen is in een 'bagnole' veranderd.

[Uit de novelle PAR(AD)IS REVISITÉ]

Interlinie

Met meer leesafstand is het verstandig om schermtekst een beetje meer lijnhoogte te geven dan afgedrukte tekst. **140% van de lettergrootte is een goede maatstaf**, maar het hangt natuurlijk af van het lettertype dat je gebruikt en hoe breed de content is.

The quick brown fox
jumps over lazy dog

❶ *interlinie: het wit tussen 2 regels*

❷ *regeltransport of leading: de afstand van basisregel tot basisregel*

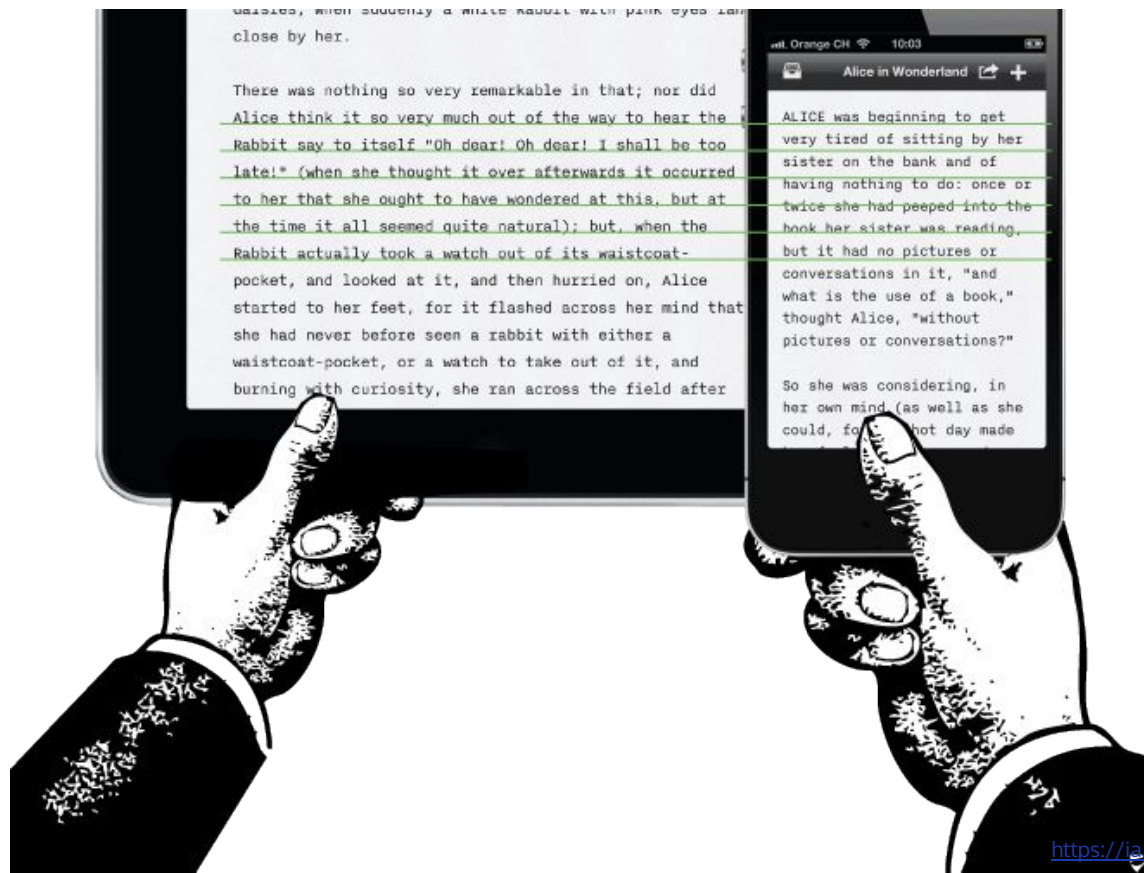

Het resultaat is dat Ivan Toergenjev u bij aanvang van het diner trakteert op zijn prachtige jachtverhalen, Fjodor Dostojevski en Leo Toktoj u onder het voorgerecht de weg wijzen door het religieuze Russische leven en Anton Tsjechov u tussen de gangen door het verschil tussen werkelijkheid en verbeelding uit het oog laat verliezen. Vera Panova verhaalt gedurende het hoofdgerecht over de bedrijvigheid op een staatsbedrijf in de voormalige Sovjet-Unie en Nikolaj Leskov serveert u bij het nagerecht een waarheidsgetrouw beeld van

Het resultaat is dat Ivan Toergenjev u bij aanvang van het diner trakteert op zijn prachtige jachtverhalen, Fjodor Dostojevski en Leo Toktoj u onder het voorgerecht de weg wijzen door het religieuze Russische leven en Anton Tsjechov u tussen de gangen door het verschil tussen werkelijkheid en verbeelding uit het oog laat verliezen. Vera Panova verhaalt gedurende het hoofdgerecht over de bedrijvigheid op een staatsbedrijf in de voormalige Sovjet-Unie en Nikolaj Leskov serveert u bij het nagerecht een waarheidsgetrouw beeld van het Russische platteland. Deze en andere schrijvers schotelen een rijkdom aan culinaire beelden voor, die een essentieel onderdeel vormen voor een niet te versmaden kennismaking met de Russische cultuur.

Het resultaat is dat Ivan Toergenjev u bij aanvang van het diner trakteert op zijn prachtige jachtverhalen, Fjodor Dostojevski en Leo Tolstoj u onder het voorgerecht de weg wijzen door het religieuze Russische leven en Anton Tsjechov u tussen de gangen door het verschil tussen werkelijkheid en verbeelding uit het oog laat verliezen. Vera Panova verhaalt gedurende het hoofdgerecht over de bedrijvigheid op een staatsbedrijf in de voormalige Sovjet-Unie en Nikolaj Leskov serveert u bij het nagerecht een waarheidsgetrouw beeld van het Russische platteland. Deze en andere schrijvers schotelen een rijkdom aan culinaire beelden voor, die een essentieel onderdeel vormen voor een niet te versmaden kennismaking met de Russische cultuur.

Omdat een mobieltje dichterbij wordt gehouden en een kleinere scherm heeft, kan de lijnhoogte kleiner zijn.

Wild Animals I Have Known

By Ernest Thompson Seton

These stories are true. Although I have left the strict line of historical truth in many places, the animals in this book were all real characters. They lived the lives I have depicted, and showed the stamp of heroism and personality more strongly by far than it has been in the power of my pen to tell.

I believe that natural history has lost much by the vague general treatment that is so common. What satisfaction would be derived from a ten-page sketch of the habits and customs of Man? How much more profitable it would be to devote that space to the life of some one great man. This is the principle I have endeavored to apply to my animals. The real personality of the individual, and his view of life are my theme,

Wild Animals I Have Known

By Ernest Thompson Seton

These stories are true. Although I have left the strict line of historical truth in many places, the animals in this book were all real characters. They lived the lives I have depicted, and showed the stamp of heroism and personality more strongly by far than it has been in the power of my pen to tell.

I believe that natural history has lost much by the vague general treatment that is so common. What satisfaction would be derived from a ten-page sketch of the habits and customs of Man? How much more profitable it would be to devote that space to the life of some one great man. This is the principle I have endeavored to apply to my animals. The real personality of the individual, and his view of life are my theme, rather than the ways of the race in general, as

Kleine schermen hebben minder regelafstand nodig.
Het past dan ook meer tekst op een scherm.

Font

Arial

Font Size

18 px

Content Width

450 px

Show me GRT!

GRT Optimizations

→ Arial 18px @ 450px

[Arial 18px](#)

[Arial @ 450px](#)

Optimization Details

Font Size: 18

What is Golden Ratio Typography?

Golden Ratio Typography is more than just a way to make text look great on a webpage. It's a **deceptively simple design system** that maintains perfect proportionality in *any* design.

Play around with this Calculator and see what Golden Ratio Typography is all about. Whenever you change settings or select a different GRT optimization, you'll be able to examine the effects right here on this text!

You can use GRT to create better-looking webpages, software, books, magazines, or countless other applications where text is a vital component of the design.

Contrast

Schermllettertypen zijn ontworpen voor zwart op wit, donkere achtergronden zijn vaak moeilijk, maar kunnen werken als ze goed worden uitgevoerd. Het werkt meestal niet voor lange teksten, wel voor titels.

Bij moderne schermen met hoog contrast is een donkergrijs tekst of een lichtgrijs voor de achtergrond, in plaats van een harde zwart op wit een betere keuze.

TYPOGRAPHY
AN EXPLORATION OF FORMS

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

TYPOGRAPHY
AN EXPLORATION OF FORMS

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Typography is beyond letters. Some fonts are so decorative, they almost become visuals and when put in text form, they tell a story beyond the words — a canvas is created by the personality of the collection of words on the page. —Carlos Segura

Oefening

Kies één onderstaand artikel. Maak een layout voor mobiele telefoon en een voor desktop computerscherm.

- Interview
- Reportage
- Nieuws

Artikel staat als download op N@tschool

[Schetssjablonen voor verschillende schermformaten](#)

30 min.

1-Analyseer de tekst op de pagina

Wat voor soort tekst is het en uit wat voor soorten informatie bestaat de tekst? Welk lettertype ge je gebruiken, kop/ copy tekst?

2-Organiseer de informatie visueel

Macro niveau - grote lijnen

3-Maak het leesbaar

Micro niveau - details

Rembrandt Op eieren lopen bij aanschaf meesterwerk Kabinet gaat weer kunst kopen

Het kabinet overweegt een Rembrandt aan te kopen. Maar sinds stiekem het peperdure Victory Boogie Woogie van Mondriaan werd aangeschaft, liggen kunststukken gevoelig in politiek Den Haag.

Redactie binnenland
DEN HAAG

De betrokken ministeries lijken geschrokken dat het nieuws is uitgelekt en kunnen niet genoeg benadrukken dat de gesprekken over het Rembrandt-portret van de rijke Amsterdamse Catharina Hooghsaet, uit 1657, in een 'toel prematuur' stadium zijn. Die gesprekken worden gevoerd met de huidige eigenaar, de Britse adellijke familie Douglas-Pennant.

Diverse Rembrandtdeskundigen zeggen ook liever niets over dit werk. Ze verwijzen door naar het Rijksmuseum in Amsterdam, maar daar wil ook niemand commentaar geven.

Catharina is een relatief onbekend werk van Rembrandt. De Douglas-Pennants, die het schilderij nu honderd jaar bezitten, lenen het zelden uit en het was pas twee keer eerder in Nederland te zien.

Het stuk is nu wel alvast in het Rijksmuseum te bezichtigen ter gelegenheid van het Rembrandtjaar. Het museum heeft Catharina in bruikleen.

Volgens een woordvoerder van het ministerie van cultuur onderzoekt het kabinet nu of er financiële mogelijkheden zijn voor de aankoop.

Schilderijen van Rembrandt brengen makkelijk meer dan tien miljoen euro op. De vorige keer dat een grote kunststuk aankoop met geld van het Rijk werd gedaan, was in 1998. Toen schonk De Nederlandsche Bank tachtig miljoen euro aan de Nederlandse Stichting Nationaal Kunstbezit om Victory Boogie Woogie te kunnen aanschaffen.

Dat schilderij is sinds 1998 te bewonderen in het Haags Gemeentemuseum.

DNB en minister Zalm regelden de deal toentertijd in het geheim, waardoor de Tweede Kamer zich er niet over kon uit spreken.

Minister Zalm kreeg veel kritiek over zich heen voor de handelwijze en over de in veler ogen hoge prijs. ■

Rechtbank 'Fuck you'-vrijspraak Agenten bepalen zelf of ze beledigd zijn of niet

Wat mag je allemaal roepen tegen een politiemannet? 'Fuck you' is ieder geval wel, zo oordeelde de rechter deze week. Maar verder hangt het vooral van de agent af.

Peter Wierenga
AMSTERDAM

'Fuck you' is weliswaar 'niet erg aardig', maar ook niet beledigend, vond de politierechter in Lelystad maandag. Dus volgde vrijspraak voor een 30-jarige inwoner van Almere. De officier van justitie, die een boete van driehonderd euro eiste, beraadte zich nog op hoger beroep.

Socioloog Bas van Stokkom, een expert op dit gebied, is niet verrast. 'Ik vind het wel degelijk een belediging, maar of je moet gaan vervolgen is een tweede. Het lijkt me een doorsneeval van een burger die zich opwindt. Een agent moet jou een half

HOLLANDSE HOOGTE

tweede plaats. En waar mannelijke agenten vaak voor 'homo' uitgemaakt worden, worden hun vrouwelijke

collega's niet. Hiermee wil de politie haar gezag herwinnen.

Echtscheiding Amoureuze breuk lucratief

Echtscheiding is big business

Scheidingsmakelaars varen wel bij huwelijkske malaise. Begin vorig jaar telde men nog maar zeven makelaars, inmiddels 25. Echtscheiding is big business.

Myrthe Hilken
AMSTERDAM

Trouwen is houden luidt een bekend Nederlands gezegde, maar niets is minder waar. Elk jaar ontbinden ruim dertigduizend partners hun huwelijk. Op internet verdienen ondernemers zich in hun jacht op de treurende ex-geliefden. 'Regel uw echtscheiding voor maar 675 euro', of 'Easy Echtscheiding: Moelijk Makkelijk Maken'.

Jan-Willem Groos zetelt in het kersverse hoofdkantoor van Scheidingmakelaar.nl te Assendelft. 'Het vrije beroep van de scheidingsmakelaar bestaat sinds 2003', vertelt hij. 'Sindsdien hebben we 26 franchise-licenties vrijgegeven. Wij bieden mensen die gaan scheiden als het ware een loket waar ze terecht kunnen met al hun vragen en problemen. Voor 2.495 euro, en dat is inclusief BTW, begeleiden we koppels tijdens het gehele proces van de scheiding'.

Afgelopen jaar maakten 1.100 echtparen gebruik van een makelaar. Samen haalden de scheidingsbegeleiders zo'n kleine drie miljoen euro binnen. Inclusief BTW Groos rekent dit jaar op 1.750 zaken. 'Het gaat goed, ja. Dit jaar halen we misschien al vijf procent van alle echtscheidingen binnen'.

Iedereen kan scheidingsmakelaar worden. De groeiende branche hoeft

zich niet aan specifieke beroepsregels te houden. Groos: 'Momenteel bestaat er nog geen organisatie die toezicht op ons houdt. Wel zijn we gestart met interne opleidingen. Een certificeringsprogramma voor nieuwe makelaars. En als zich zaken voordoen waar we zelf niet specialistisch genoeg voor zijn, schakelen we externe experts in'.

Ook aan exen die al bij wet gescheiden zijn, kan nog geld verdiend worden. 'Twee allen particuliere recherchebureaus waaken online reclame voor zogenaamde alimentatie onderzoeken'.

Quiso is zo'n bureau. 'Als je ex samenwoont met een ander, kan dat je van je alimentatieplicht ontheffen. Maar niet alle exen zeggen eerlijk dat ze een nieuwe liefde hebben met wie ze samenleven', aldus H. Kolodziej, vennoot van Quiso. 'Voor een bedrag tussen de vijf- en negenduizend euro starten wij een alimentatieonderzoek naar zo'n ex. Drie weken lang houden we iemand in de gaten. Komt dezelfde man elke dag met een eigen huissleutel naar haar huis? Rijden ze in elkaars auto? Doen ze samen boodschappen? Daar proberen we achter te komen en we maken foto's'. Uiteindelijk stellen we een rapport op dat eventueel in de rechtbank gebruikt kan worden'.

Quiso start wekelijks twee tot drie alimentatieonderzoeken.

In februari ziet de eerste echtscheidingschool het licht. Op het Rotterdamse opleidingsinstituut kunnen scheidende koppels cursussen volgen, tegen lage tarieven. 150 euro alleen, 250 euro voor twee. ■

Stiptheid

NS doen het niet goed genoeg

Redactie binnenland
AMSTERDAM

...

zoek begint naar de eigen prestaties. De NS hopen dat hieruit duidelijk zal worden dat twee aanruidingen bij

Teaser

Kop

Intro

Auteur

Plaats

Body

■ **Algemene beschouwingen / Balkenende houdt zich bewust afzijdig**

Verhagen moest het PvdA-verkiezingsprogramma slopen. En Balkenende zou een poging doen de premier van alle Nederlanders te zijn. [Lezersreacties op dit artikel \(0\)](#)

Kop
Corps en kleur

■ **'Diagnose van brandwonden na cafébrand was onbetrouwbaar'**

amsterdam – Het heeft weinig zin na een cafébrand als in Volendam pogingen te doen ter plekke zo nauwkeurig mogelijk de verbrandingsgraad bij slachtoffers vast te stellen. Kijk of het goed zit met ademhaling en circulatie en breng de patiënten dan snel naar een ziekenhuis. [Lezersreacties op dit artikel \(0\)](#)

Typografische
lijn

■ **kabelmaatschappijen / Essent en Casema zwijgen over fusie**

De miljardenfusie van de kabelaars Essent en Casema blijkt het grootste geheim van de telecomwereld. Zelfs de datum waarop brieven zijn verstuurd mag niemand weten. [Lezersreacties op dit artikel \(0\)](#)

Typografisch
block

Combinaties van verschillende parameters en elementen werken vaak goed!

Overzichtelijk maken

- Zorg voor ritme, rust en overzicht in je ontwerp. Dat doe je door uit te lijnen en door voldoende witruimte toe te passen. De onderdelen die een relatie hebben met elkaar (die bij elkaar horen) zijn uitgelijnd.

Iets belangrijk maken

- Orden de verschillende lagen informatie in een ontwerp. Dat wat belangrijk is valt meer op.
- Zorg dat de elementen in de opmaak niet onderling concurreren. Ze moeten duidelijk van elkaar verschillen in vorm en functie.
- Als de hiërarchie van een tekst niet in één oogopslag duidelijk is, zorg dan voor meer contrast tussen de verschillende soorten koppen en hoofdtekst. Bijvoorbeeld door een sterker verschil in tekstgrootte, kleur, lettertype, of lettersoort (bold, regular, etc.).
- Test (b.v. eye-tracking)

Je kunt iets belangrijk maken door de volgende eigenschappen aan te passen:

- Witruimte
- Grootte van de tekst
- Fonts (verschillende fonts gebruiken)
- Gewicht (Normal, Bold, Heavy)
- Stijl (Regular, Italic, Underlined)
- Kapitalen gebruiken
- Kleur veranderen
- Typografische elementen gebruiken

Leesbaar maken

- \
- Test op verschillende schermen: Bepaal belangrijke keuzes op representatieve schermen. Ontwerp voor extremen.
- Houd rekening met schaal en grootte van een toepassing bij het kiezen van een font.
- Gebruik slechts één of twee fonts, een beperkt aantal groottes (ongeveer drie) en niet teveel verschillende stijlen.
- Om de eenheid te behouden, houd typografische keuzes consistent.

Je kunt een tekst leesbaarder maken door de volgende parameters goed in te stellen:

- Corps (tekstgrootte)
- Fonts (welke letter)
- Gewicht
- Schreef / schreefloos
- Kapitalen / onderkast
- Regellengte
- Uitlijnen
- Spatiëring
- Regelafstand
- Kleur

Designing to worse case scenario

I try and adopt this approach on every design project I undertake. I try and design to the worse case scenario. What happens if the user increases the font size by 200%? What happens if the editor of the site uploads the wrong size image? What happens if an administrator of the site chooses the wrong template for that section? With all of the questions, how can you be sure your design will stand up to it? This is the modern web. Things can 'break' very easily. That crafted design is only moments away from looking a complete disaster unless you take steps to protect it.

Opdracht

Welke producten uit de Design Challenge die jullie ontworpen hebben **moeten responsive zijn**, voor welke schermformaten en wat moet je nog doen voor een optimaal leesbaar ontwerp?

Bespreek in teams van twee.

10 min.

Sprintbriefing

Je werkt aan het finaliseren van het visual design, voor de producten en de communicatie en presentatie van je experience concept.

Opdracht Visual Design

Werk aan het responsive screen design van je producten. Let op: het ontwerp is nauwkeurig uitgevoerd. Het is een intern consistent ontwerp, waarbij aandacht besteed is aan de uitvoering van het werk.

VRAGEN?

Ulla schir@hr.nl

Louise leele@hr.nl

ZsaZsa linzz@hr.nl

VISUAL DESIGN LAB - CMD ROTTERDAM

NEEM ALTIJD JE **CREASET** MEE!

- A4 Schetsblok
- (vul)potlood
- Fineliner
- Stiftten
- Dummy
- Papier
- Markers,
- Fotolijm
- Schaar
- Snijmesje
- evt. stevig papier of collage-materiaal

Responsive Typography

📅 December 12, 2018 👤 admin

Font Size Line Height Line Length

[https://www.slideshare.net/clarissapeterson/responsive-typography-27460071/2-](https://www.slideshare.net/clarissapeterson/responsive-typography-27460071/2-Covered_in_these_slides1_Font)

Covered_in_these_slides1_Font [...]

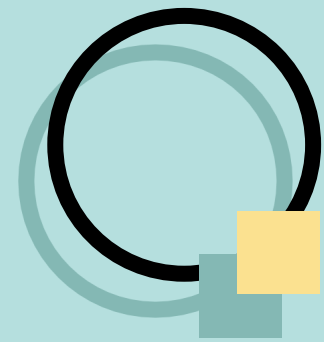

Font Hinting and the Future of Responsive Typography

📅 December 11, 2018 👤 admin

The outlines of Georgia—one of the world’s most thoroughly mastered screen fonts—are grossly distorted when hinting is applied for different sizes. These distortions [...]

E-books voor visual design

Typografie websites

<https://fonts.adobe.com/>

<http://fontdeck.blogspot.com/>

<https://typographica.org/>

<https://fontsinuse.com/>

<https://blog.typekit.com/>

<https://ia.net/topics/responsive-typography>

<https://ia.net/topics/responsive-typography-the-basics>